

De Driejaarstermijn van Asbestinventarisaties: Het Duurste Fabeltje van de Asbestsector

Al jaren zeg ik het hardop: het certificatieschema zit vol **onnodige regels** die **kosten verhogen**, **schijnveiligheid creëren** en vooral de **commerciële positie** van bepaalde partijen beschermen. Niet de **gezondheid van werknemers of bewoners** staat centraal, maar het in stand houden van een **stelsel dat zichzelf voedt**.

Binnen Asbest Dialoog open ik een nieuwe rubriek "Schemafouten Ontleed" waarin ik systematisch de **onjuistheden** en **overbodige bepalingen** in het certificatieschema analyseer.

In deze editie: de **driejaarstermijn** voor **asbestinventarisatierapporten** uit art. 22 lid 18 van het certificatieschema (Stcrt. 2024, 34077) — een bepaling die in de praktijk **geen enkele veiligheidswaarde** heeft, maar wél een **kunstmatige markt** creëert. Een regel die **opdrachtgevers op kosten jaagt**, **saneerders opzadelt met schijnzekerheid** en **inventariseerders een verdienmodel** biedt dat niets te maken heeft met de **feitelijke situatie op de werkplek**. De geldigheidsduur van drie jaar blijkt bij nadere analyse niet meer dan een **administratieve fictie: juridisch overbodig, operationeel leeg** en volledig losgezongen van de **werkelijkheid**.

1. Voor- en nadelen van het "om de 3 jaar actualiseren" van een onveranderde asbestinventarisatie

1.1 Voordelen (voor inventariseerders en enkele marktpartijen)

Structurele omzet voor inventariseerders.....

Het driejaarlijks vernieuwen van rapporten creëert een gegarandeerde inkomstenstroom, ongeacht of er inhoudelijk werk nodig is.

Het is voorspelbaar, schaalbaar en commercieel aantrekkelijk.

Administratieve eenvoud voor opdrachtgevers die risico's willen afdekken

Veel opdrachtgevers kiezen liever voor "zekerheid door herhaling" dan voor inhoudelijke beoordeling. Een nieuw rapport voelt veiliger, ook al is het juridisch niet nodig.

Minder discussie over ouderdom van rapporten

Door simpelweg te vernieuwen, vermijden sommige partijen discussies over geldigheid — ook al is die discussie juridisch onterecht. Het is een administratieve shortcut, geen inhoudelijke noodzaak.

1.2 Nadelen (voor BV Nederland, opdrachtgevers en de sector als geheel)

Onnodige kosten zonder veiligheidswinst

Er wordt betaald voor een nieuwe/geactualiseerde inventarisatie terwijl de feitelijke situatie identiek is. Dit is pure verspilling van publieke en private middelen.

Voorbeelden:

- scholen
- woningcorporaties
- gemeenten
- zorginstellingen

Deze partijen betalen jaarlijks miljoenen voor rapporten die niets toevoegen.

Verstoring van het level playing field

Inventariseerders die wél inhoudelijk werken worden weggeconcurrerd door partijen die leven van periodieke herhalingsrondes.

Dit stimuleert volume boven kwaliteit.

Schijnveiligheid en juridisch misverstand

De driejaarstermijn suggereert dat een rapport “geldig” is zolang het jonger is dan drie jaar.

Maar volgens het certificatieschema geldt:

Een rapport is alleen geldig als het klopt — niet omdat het jonger is dan drie jaar.

De kalendertermijn creëert dus schijnzekerheid.

Onnodige belasting van de marktcapaciteit

Inventariseerders besteden tijd aan onnodige herinventarisaties, waardoor minder capaciteit beschikbaar is voor:

- echte risicolocaties
- urgente projecten
- complexe situaties
- maatschappelijke prioriteiten (scholen, zorg, corporaties)

Dit leidt tot vertragingen en hogere kosten in de hele keten.

Perverse prikkel: belang bij veroudering

Als rapporten automatisch “verlopen”, ontstaat een financieel belang bij het laten verouderen van rapporten.

Dat is het tegenovergestelde van wat een risicogestuurd systeem zou moeten doen.

Geen aansluiting op de wettelijke systematiek

De Arboret en het certificatieschema leggen de verantwoordelijkheid voor actualiteit bij:

- de feitelijke situatie
- de saneerder
- de werkplekcontrole

De kalender speelt geen rol.

De driejaarstermijn past niet in dit stelsel.

Onnodige CO₂- en milieubelasting

Elke herinventarisatie betekent:

- extra ritten
- extra materiaalgebruik
- extra administratieve verwerking

Zonder enige veiligheidswinst.

2. De saneerder borgt de actualiteit van het asbestinventarisatierapport al volledig

Volgens het certificatieschema én het Arbobesluit moet een saneerder:

- vóór de start beoordelen of het inventarisatierapport uitvoerbaar, volledig en actueel is

- controleren of de feitelijke situatie overeenkomt met het rapport
- bij afwijkingen onmiddellijk stoppen
- wachten op een gecorrigeerd of aangevuld rapport

Deze verplichtingen zijn zó dwingend dat de kalenderdatum van het rapport **geen enkele zelfstandige betekenis** meer heeft.

Een rapport van drie maanden oud kan ongeldig zijn.

Een rapport van vier jaar oud kan volledig geldig zijn.

De **feitelijke situatie** is bepalend — niet de tijd.

Daarmee is de driejaarstermijn functioneel irrelevant.

De saneerder borgt de actualiteit al volledig

Volgens het certificatieschema én het Arbobesluit moet een saneerder:

- vóór de start beoordelen of het inventarisatierapport uitvoerbaar, volledig en actueel is
- controleren of de feitelijke situatie overeenkomt met het rapport
- bij afwijkingen onmiddellijk stoppen
- wachten op een gecorrigeerd of aangevuld rapport

Deze verplichtingen zijn zó dwingend dat de kalenderdatum van het rapport geen enkele zelfstandige betekenis meer heeft.

Een rapport van drie maanden oud kan ongeldig zijn.

De feitelijke situatie is bepalend — niet de tijd.

Daarmee is de driejaarstermijn functioneel irrelevant.

3. De praktijk bevestigt dit

In de sector geldt een duidelijke en dwingende praktijknorm:

De saneerder moet vóór de start controleren op:

- **zichtbare afwijkingen**
- **uitvoerbaarheid** van de beschreven werkmethode
- **volledigheid** van het inventarisatierapport
- **logica van risicoklassen**
- **consistentie** tussen foto's, plattegronden en de feitelijke situatie

De saneerder moet onmiddellijk stoppen bij:

- **elke afwijking** tussen rapport en werkelijkheid
- **elke onuitvoerbare werkmethode**
- **elke kennelijke onvolledigheid** in het rapport

De saneerder mag pas starten of hervatten wanneer:

- **een gecorrigeerd of aangevuld rapport** beschikbaar is

Deze verplichtingen gelden **altijd** — volledig onafhankelijk van de ouderdom van het rapport.

Daarmee is de kalenderdatum feitelijk irrelevant.

Aanvulling 1: Rechtbank Rotterdam, 4 december 2020 – ECLI:NL:RBROT:2020:11297: Deze uitspraak gaat formeel over valsheid in geschrifte, maar bevat een cruciale overweging die in de sector vaak wordt aangehaald: de rechtbank stelt dat een saneerder inhoudelijk moet toetsen of een inventarisatierapport klopt, omdat hij verantwoordelijk is voor veilig werken.

4. Art. 22 lid 18 creëert commerciële schijnzekerheid
In de praktijk is het niet de opdrachtgever die art. 22 lid 18 verkeerd interpreteert — het is de **inventariseerder die de opdrachtgever laat geloven dat een driejaarlijkse actualisatie verplicht is.** Daarmee ontstaat een **kunstmatige markt**, gebaseerd op een norm die juridisch geen zelfstandige werking heeft.

De gemiddelde eigenaar van een gebouw, woning, school of zorginstelling is een **leek** op het gebied van asbestregelgeving.

Wanneer een inventariseerder zegt:
“Uw rapport verloopt bijna, u moet een nieuwe laten maken/u moet het rapport laten actualiseren.”
...dan gelooft de opdrachtgever dat.
Niet omdat het waar is, maar omdat hij geen reden heeft om eraan te twijfelen.

Zo ontstaat een **perverse prikkel**: een overbodige bepaling wordt gebruikt als **omzetgenerator**.
Inventariseerders kunnen hier op meerdere manieren voordeel uit halen:

- **Verkoop van “verplichte” herinventarisaties**
- **Abonnementsmodellen en onderhoudscontracten**
- **Angstmarketing (“anders riskeert u boetes”)**
- **Verkoop van aanvullende diensten** zoals nieuwe monsternamen of nieuwe foto’s
- **Verkoop van onnodige destructieve onderzoeken**
- **Verkoop van “compliance-pakketten”**
- **Verkoop van spoedopdrachten** wanneer een rapport “verlopen” zou zijn
- **Verkoop van projectvertragingen**

Geen van deze commerciële prikkels draagt bij aan veiligheid of kwaliteit.

5. Tientallen miljoenen euro’s aan pure verspilling

De driejaarstermijn is geen veiligheidsmaatregel, maar een structureel verdienmodel dat Nederland jaarlijks **tientallen miljoenen euro’s** kost — zonder enige bijdrage aan gezondheid, risicobeheersing of daadwerkelijke veiligheid.

Op basis van openbare marktvolumes en gangbare tarieven worden in Nederland jaarlijks naar schatting **80.000 tot 120.000 asbestinventarisaties** uitgevoerd, met een sectorbreed gemiddelde van ongeveer **€600 per rapport**. Uit praktijkervaring en brede sectorfeedback blijkt dat een aanzienlijk deel van de herinventarisaties uitsluitend wordt uitgevoerd vanwege de kalendertermijn. In **60–80%** van deze gevallen is de **feitelijke situatie volledig onveranderd**, maar wordt toch een nieuw rapport opgesteld.

Wat betekent dat financieel?

$100.000 \times 60\% \times €600 = €36.000.000$ per jaar

Dat is **36 miljoen euro** aan kosten die **geen enkele veiligheidswaarde** toevoegen.

En dit is nog **conservatief**:

- geen opslag voor spoedtarieven
- geen opslag voor projectvertraging
- geen opslag voor dubbele administratieve lasten
- geen opslag voor vervolgcosten bij saneerders

Een realistische bandbreedte is:

€30–€50 miljoen per jaar aan pure verspilling

6. Een overblijfsel uit het oude schema-denken

In de vroegere SC-530/540-systematiek werd gewerkt met een vaste geldigheidsduur.

In het geïntegreerde certificatieschema is de **feitelijke situatie leidend**, niet de kalender.

Art. 22 lid 18 is daarmee vooral een **historische echo**, geen functionele norm.

Wie de totstandkoming van het schema kent, weet dat de driejaarstermijn in 2013 vooral is ingevoerd vanuit **sectorale belangen** en niet vanuit een inhoudelijke noodzaak.

De herkomst – en meerdere andere bepalingen – ervan is goed te reconstrueren — en staat ver af van de risicogestuurde benadering die het schema pretendeert te hanteren.

7. Conclusie: de bepaling is overbodig

Art. 22 lid 18 is in de praktijk een overbodige bepaling.

De geldigheidsduur van drie jaar wordt volledig geneutraliseerd door:

- de wettelijke zorgplicht van de saneerder
- de verplichting om afwijkingen te signaleren
- de stop-plicht bij onjuistheden
- de eis om te werken met een actueel en uitvoerbaar rapport

De sector werkt al volgens een strengere, effectievere norm:

Een rapport is alleen geldig als het klopt — niet omdat het jonger is dan drie jaar.

De driejaarstermijn voegt niets toe en maakt de praktijk eerder onduidelijker dan veiliger.

8. Tijd voor duidelijkheid en dialoog

De sector verdient helderheid.

Opdrachtgevers moeten begrijpen dat de driejaarstermijn geen veiligheidsnorm is, maar een **schema-regel** die hen verplicht tot herinventarisatie, óók wanneer er feitelijk niets is veranderd. Die verplichting komt dus niet voort uit de Arbowet of uit risico's op de werkplek, maar uitsluitend uit het certificatieschema zelf.

Saneerders moeten kunnen werken zonder commerciële druk van inventariseerders die deze kalenderregel als verdienmodel inzetten.

Toezichthouders moeten handhaven op feitelijke juistheid, actualiteit en uitvoerbaarheid — niet op kalenderdata die juridisch geen zelfstandige betekenis hebben buiten het schema.

Asbest Dialoog ziet het als haar taak om deze misverstanden te doorbreken en de sector te helpen terugkeren naar de kern:

veiligheid, proportionaliteit en transparantie.

Daarom is het noodzakelijk dat bij een **volgende versie van het certificatieschema** de driejaarstermijn uit artikel 22 lid 18 **volledig wordt geschrapt**.

De bepaling voegt niets toe, creëert schijnzekerheid en faciliteert commerciële prikkels die niet bijdragen aan veiligheid of kwaliteit.

Het schema moet aansluiten bij de wettelijke systematiek:

de feitelijke situatie is leidend, niet de kalender.

9. Oproep aan de sector

Asbest Dialoog roept alle partijen op om:

- opdrachtgevers eerlijk te informeren over wat wél en niet verplicht is
- commerciële prikkels die veiligheid niet dienen actief af te bouwen
- rapporten alleen te vernieuwen wanneer de situatie daadwerkelijk is veranderd
- misleidende communicatie over “verlopen rapporten” te stoppen
- samen te werken aan een sector waarin kwaliteit boven omzet staat

De driejaarstermijn mag geen verdienmodel blijven.

Het is tijd dat de sector dit erkent en handelt naar de bedoeling van de wet:

werken met actuele, juiste en uitvoerbare informatie — niet met administratieve ficties.

En heeft u ondertussen een relevante vraag t.b.v. BV Nederland, stel ze dan gerust via een persoonlijk bericht op mijn LinkedIn-account. Melders blijven altijd anoniem — dat was zo, en dat blijft zo.

Deze bijdrage is naar eer en geweten opgesteld en gebaseerd op de best beschikbare informatie. Toch kan er altijd een fout of onvolledigheid insluipen. Zie deze tekst daarom als een uitnodiging tot dialoog en correctie.

Ik draag geen aansprakelijkheid voor gevolgen van het gebruik van deze informatie.

Copyright free.